

EKONOMIKA IR VERSLUMAS

Valstybinio brandos egzamino II dalis
Pakartotinė sesija

2025 m. birželio 26 d.

Trukmė – 3 val. (180 min.)

NURODYMAI

1. Gavę užduoties sąsiuvinį ir atsakymų lapą, pasitikrinkite, ar juose nėra aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
2. **Atsakymų lape įrašykite savo identifikavimo kodą, grupę ir vietą (eilės numerį protokole) ir pasirašykite.**
3. Atsakymus į užduoties klausimus pirmiausia galite rašyti užduoties sąsiuvinyje, kuriame yra palikta vietos juodraščiui. Jei neabejojate dėl atsakymo, iš karto rašykite atsakymų lape. **Vertintojams bus pateikiamas tik atsakymų lapas!**
4. Per egzaminą galite rašyti juodai arba mėlynai rašančiu tušinuku, pieštuku, naudotis trintuku.
5. **Atsakymų lape** rašykite tik **juodai** arba **mėlynai** rašančiu tušinuku tvarkingai ir įskaitomai. Atsakymų lape nesinaudokite trintuku ir koregavimo priemonėmis.
6. Saugokite atsakymų lapą (neįplėškite ir nesulamdykite). Sugadintuose lapuose įrašyti atsakymai nebus vertinami.
7. Atsakymus į klausimus įrašykite tam skirtoje atsakymų lapo vietoje. Už ribų parašyti atsakymai nebus vertinami.
8. Neatsakę į kurį nors klausimą, nenusiminkite ir stenkitės atsakyti į kitus.
9. Atsakymų lape neturi būti užrašų ar kitokių ženklų, kurie leistų identifikuoti darbo autorių.
10. Pasibaigus egzaminui, užduoties sąsiuvinį galite pasiimti.

Linkime sėkmės!

I DALIS

Kiekvieno iš 01–20 klausimų teisingas atsakymas vertinamas vienu tašku. Į šiuos klausimus yra tik po vieną teisingą atsakymą.

- 01.** Tarkime, kad šalyje vartotojų kainų indeksas (VKI) 2023 m. spalio mėn. buvo 120, o 2024 m. spalio mėn. buvo 140. Galima daryti išvadą, kad šiuo laikotarpiu metinis infliacijos lygis šalyje buvo:
- A** 14,28 proc.
 - B** 16,67 proc.
 - C** 20,00 proc.
 - D** 22,10 proc.
- 02.** Ribinis mokesčio tarifas yra:
- A** mažiausias mokesčio tarifas, kuris gali būti taikomas bet kokioms pajamoms¹
 - B** mokesčio tarifas, taikomas kiekvienam papildomam uždirbtam pajamų piniginiam vienetui
 - C** papildomas mokestis, taikomas visoms pajamoms, kai jos viršija tam tikrą ribą
 - D** per metus namų ūkių sumokėtų mokesčių santykis su pajamomis, išreikštas procentais
- 03.** Svarbiausias muitų įvedimo tikslas yra:
- A** apriboti vietinių produktų naudojimą
 - B** apsaugoti vietinę pramonę nuo konkurencijos
 - C** netiesiogiai skatinti tarptautinę prekybą
 - D** skatinti pramonės šakų specializaciją
- 04.** 2024 m. nominalusis BVP buvo 505,5 mln. Eur, BVP defliatorius tais pačiais metais buvo 126,3. Koks buvo 2024 m. realusis BVP?
- A** 400,24 mln. Eur
 - B** 450,52 mln. Eur
 - C** 515,8 mln. Eur
 - D** 638,45 mln. Eur
- 05.** Šalyje 2023 m. darbo jėgą sudarė 10,20 mln. gyventojų. Tais pačiais metais buvo 1,75 mln. registruotų bedarbių, iš jų 30 proc. bedarbių buvo dėl laikinojo nedarbo ir struktūrinio nedarbo. Nustatykite, koks ciklinio nedarbo lygis buvo šalyje 2023 m.
- A** 5,15 proc.
 - B** 7,00 proc.
 - C** 12,01 proc.
 - D** 17,16 proc.
- 06.** Kuri iš išvardytų ekonominės integracijos formų yra žemiausio ekonominės integracijos laipsnio?
- A** Bendroji rinka
 - B** Ekonominė ir pinigų sąjunga
 - C** Laisvosios prekybos zona
 - D** Muitų sąjunga

¹ pajamos – dochód – доход – дохід

07. Kuriuo teiginiu teisingai apibūdintos monetarinės politikos priemonės, centriniam bankui siekiant sumažinti pinigų pasiūlą²?
- A Didinama privalomųjų atsargų norma ir parduodami vyriausybės vertybiniai popieriai.
 - B Didinama privalomųjų atsargų norma ir superkami vyriausybės vertybiniai popieriai.
 - C Mažinama privalomųjų atsargų norma ir parduodami vyriausybės vertybiniai popieriai.
 - D Mažinama privalomųjų atsargų norma ir superkami vyriausybės vertybiniai popieriai.
08. Valiutos kursas yra 1 Eur = 1,12 USD. Kiek JAV dolerių bus gauta, išsikeitus 800 eurų, jei bankas taiko 2 proc. valiutos keitimo mokestį, kuris skaičiuojamas nuo keičiamos pradinės sumos?
- A 870,40 USD
 - B 878,08 USD
 - C 880,00 USD
 - D 892,16 USD
09. Nedarbo lygis – tai:
- A bedarbių skaičiaus ir darbo jėgos santykis, išreikštas procentais
 - B darbingo amžiaus gyventojų procentinė dalis populiacijoje
 - C darbo jėgos ir bedarbių skaičiaus santykis, išreikštas procentais
 - D užimtų gyventojų skaičiaus ir darbo jėgos santykis, išreikštas procentais
10. Kuris iš pateiktų teiginių **netinka** kvalifikuotos darbo jėgos emigracijos pasekmėms kilmės šaliai nusakyti?
- A Ekonominio augimo lėtėjimas
 - B Laisvų darbo vietų skaičiaus mažėjimas
 - C Mokestinių pajamų sumažėjimas
 - D Protų nutekėjimas
11. Kuris mokestis labiausiai padeda mažinti pajamų nelygybę šalyje?
- A Progresinis gyventojų pajamų mokestis
 - B Proporcinis įmonių pelno mokestis
 - C Proporcinis socialinio draudimo mokestis
 - D Regresinis pridėtinės vertės mokestis
12. Nominalusis BVP per metus, palyginti su praėjusiais metais, padidėjo 15 proc., kainų lygis išaugo 12 proc. Nustatykite, kaip pasikeitė realusis BVP.
- A Išliko toks pat.
 - B Padidėjo 3 proc.
 - C Padidėjo 27 proc.
 - D Sumažėjo 3 proc.
13. Lietuvos eksportas į JAV sudaro 10 proc. viso šalies eksporto. Kuriai Lietuvos mokėjimų balanso sąskaitai turės įtakos JAV ketinimai padidinti importo iš ES muitus?
- A Einamajai sąskaitai
 - B Mokėjimų sąskaitai
 - C Kapitalo sąskaitai
 - D Pervedamųjų mokėjimų sąskaitai

² pasiūla – podaż – предложение – пропозиція

- 14.** X šalies 2025 m. valstybės biudžeto planuojamos pajamos yra 1,5 mlrd. eurų, o planuojamos išlaidos³ 2,2 mlrd. eurų. Vadinasi:
- A** 2025 m. biudžetas bus deficitinis
 - B** 2025 m. biudžetas bus konsoliduotasis
 - C** 2025 m. biudžetas bus perteklinis
 - D** 2025 m. biudžetas bus subalansuotas
- 15.** Lietuvos AB „Pieno produktai“ filialų, įsteigtų Latvijoje, veikla:
- A** didina Latvijos bendrąsias nacionalines pajamas
 - B** didina Lietuvos bendrąjį vidaus produktą
 - C** didina Lietuvos bendrąsias nacionalines pajamas
 - D** mažina Latvijos bendrąjį vidaus produktą
- 16.** Visuminę paklausą⁴ sudaro:
- A** ekonomikos sektorių išlaidų suma
 - B** namų ūkių išlaidų prekėms ir paslaugoms suma
 - C** pajamos, gautos už gamybos veiksnį
 - D** per metus pagamintų prekių kiekio ir kainos sandaugų suma
- 17.** Kuriuo teiginiu teisingai apibūdintos tiesioginės užsienio investicijos?
- A** Japonijos bendrovė atidaro naują automobilių gamyklą Prancūzijoje.
 - B** Kanados investuotojas perka „Apple“ akcijas Niujorko biržoje.
 - C** Prancūzijos turistai leidžia pinigų viešbučiuose Brazilijoje.
 - D** Vokietijos įmonė perka JAV vyriausybės obligacijas.
- 18.** Pagal santykinio ir absoliučiojo pranašumo teoriją⁵, šalis turėtų specializuotis gaminti prekes:
- A** kurias gamindama turi absoliutųjį pranašumą
 - B** kurias gamindama turi santykinį pranašumą
 - C** kurių labiausiai reikia šalies gyventojams
 - D** kurių paklausa visame pasaulyje yra didelė
- 19.** Kai visuminė paklausa didėja sparčiau nei šalies gamybinis pajėgumas:
- A** atsiranda prekių ir paslaugų perteklius
 - B** šalyje auga nedarbo lygis
 - C** šalyje kyla kainų lygis
 - D** A, B ir C atsakymai yra teisingi
- 20.** Taikant proporcingų mokesčių sistemą:
- A** gaunantieji didesnes pajamas sumoka tokią pat sumą, kaip ir gaunantieji mažesnes
 - B** gaunantieji didesnes pajamas moka didesnę mokesčio tarifą
 - C** gaunantieji mažesnes pajamas moka mažesnę mokesčio tarifą
 - D** mokesčio tarifas yra vienodas ir nepriklauso nuo gaunamų pajamų dydžio

³ išlaidos – koszty – расходы – витрати

⁴ visuminė paklausa – zagregowany popyt – совокупный спрос – сукупний попит

⁵ santykinio ir absoliučiojo pranašumo teorija – teoria przewagi względnej i absolutnej – теорія відносного і абсолютного переваги

21. Lentelėje pateikti duomenys apie X šalies 2024 m. pagrindinius pajamų ir išlaidų rodiklius⁶. Atlikite 21.1–21.9 užduotis.

Rodiklis	Mln. Eur
Namų ūkių vartojimo išlaidos	43 672,7
Samdomų darbuotojų darbo užmokestis	22 438,5
Nuomos pajamos (renta)	2 250,2
Bendrosios investicijos	15 779,9
Vyriausybės išlaidos	14 453,6
Prekių ir paslaugų eksportas	57 049,2
Prekių ir paslaugų importas	53 015,4
Amortizacija	10 254,2
Netiesioginiai mokesčiai	13 091,5
Verslo įmonių pelnas	28 381,9
Pervedamieji mokėjimai	2 986,5
Gryniosios palūkanos	1 523,7
Tiesioginiai mokesčiai	2 514,2
Gamybos veiksnių eksporto pajamos	2 816,9
Gamybos veiksnių importo pajamos	5 075,5

Juodraštis

(1 taškas)

(2 taškai)

⁶ rodiklis – wskaźnik – показатели – показник

⁷ bendrasis vidaus produktas – produkt krajowy brutto – валовой внутренний продукт – валовий внутрішній продукт

- 21.3.** Naudodamiesi lentelėje pateiktais duomenimis, pasirinkite reikiamus rodiklius ir apskaičiuokite X šalies BVP pajamų metodu. Pateikite skaičiavimą ir atsakymą.

Juodraštis

(2 taškai)

- 21.4.** 2023 m. X šalies BVP buvo 75 560 mln. eurų. Lentelėje pateikti duomenys apie tam tikrus X šalies 2023 m. pajamų ir išlaidų rodiklius. Remdamiesi žiniomis ir naudodamiesi lentelėje pateiktais duomenimis, atlikite 21.4.1–21.4.2 užduotis.

Rodiklis	Mln. Eur
Bendrosios investicijos	16 773,9
Vyriausybės išlaidos	14 353,2
Amortizacija	11 250,4
Netiesioginiai mokesčiai	13 052,4
Verslo įmonių pelnas	28 437,1
Grynosios palūkanos	1 723,9
Tiesioginiai mokesčiai	2 517,7
Gamybos veiksnių eksporto pajamos	2 742,8
Gamybos veiksnių importo pajamos	5 250,5

- 21.4.1.** Apskaičiuokite X šalies grynąjį vidaus produktą (GVP). Atsakymų lape pateikite atsakymą, suapvalintą iki dešimtųjų⁸.

Juodraštis

(1 taškas)

- 21.4.2.** Apskaičiuokite X šalies bendrąsias nacionalines pajamas (BNP). Atsakymų lape pateikite atsakymą, suapvalintą iki dešimtųjų.

Juodraštis

(1 taškas)

⁸ suapvalintas iki dešimtųjų – zaokrąglony do części dziesiątych – округлено до десятых – округлений до десятых

- Juodraštis*

Juodraštis

Juodraštis

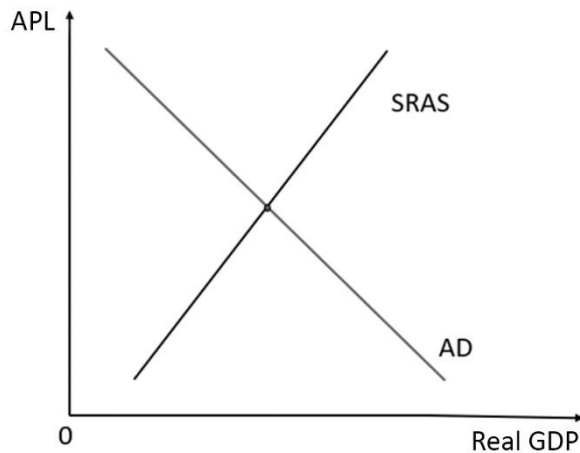
Juodraštis

NEPAMIRŠKITE ATSAKYMŲ PERKELTI Į ATSAKYMŲ LAPĄ

21.9. X šalies vyriausybė 2026 m. siūlo keisti mokesčius ir planuoja žymiai didinti išlaidas krašto apsaugai. Atlikite 21.9.1–21.9.2 užduotis.

21.9.1. Remdamiesi žiniomis, pateiktame grafike nubrėžkite naują visuminės paklausos (AD) kreivę, vaizduojančią gyventojų pajamų mokesčio padidinimo poveikį visuminei paklausai, esant sąlygai *ceteris paribus*.

Juodraštis

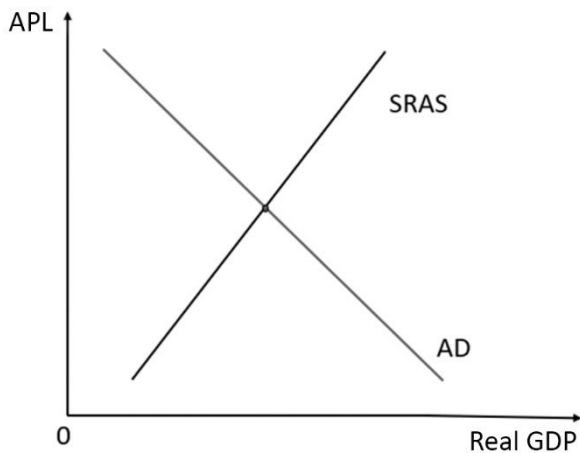

Čia: APL – vidutinis kainų lygis, Real GDP – realusis BVP, SRAS – trumpojo laikotarpio visuminė pasiūla.

(1 taškas)

21.9.2. Remdamiesi žiniomis, pateiktame grafike nubrėžkite naują visuminės paklausos (AD) kreivę, vaizduojančią išlaidų krašto apsaugai padidinimo poveikį visuminei paklausai, esant sąlygai *ceteris paribus*.

Juodraštis

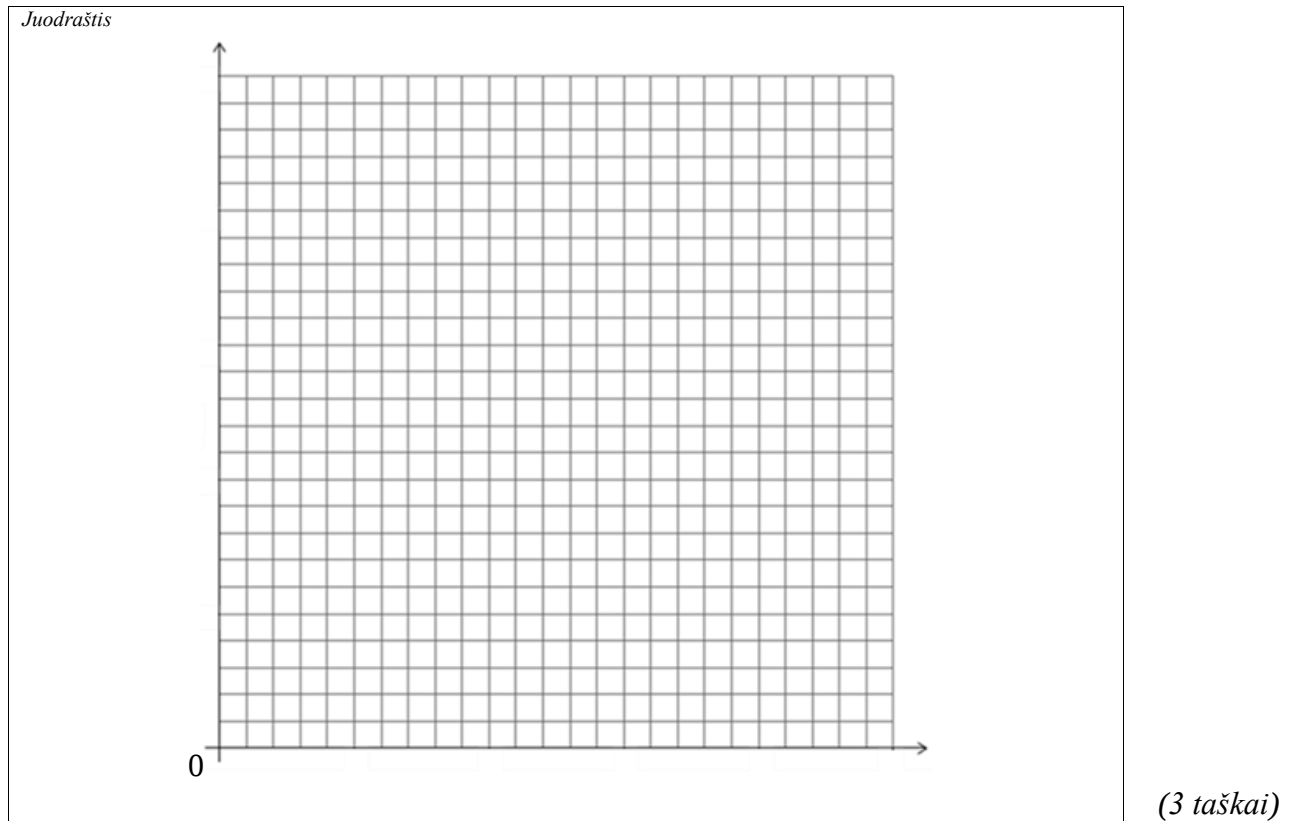

Čia: APL – vidutinis kainų lygis, Real GDP – realusis BVP, SRAS – trumpojo laikotarpio visuminė pasiūla.

(1 taškas)

- 22.** Egiptas ir Meksika, turėdami tokį patį išteklių kiekį, augina medvilnę ir ryžius. Per tam tikrą laikotarpį Egiptas gali pagaminti 20 t medvilnės arba 40 t ryžių, o Meksika gali pagaminti 30 t medvilnės arba 60 t ryžių. Atlikite 22.1–22.4 užduotis.

- 22.1.** Remdamiesi žiniomis ir pateikta informacija, tinkamai pažymėkite koordinačių ašis ir nubrėžkite kiekvienos šalies gamybos galimybių kreives.

- 22.2.** Remdamiesi pateikta informacija, įvardykite šalį, kuri turi absoliutųjį pranašumą medvilnės gamyboje. Pateikite vieną argumentą.

Juodraštis

Šalis	Argumentas
.....	
.....	
.....	

(2 taškai)

- 22.3.** Apskaičiuokite kiekvienos šalies santykinį pranašumą ryžių gamyboje. Atsakymų lape pateikite tik atsakymus.

Juodraštis

Egiptas	
Meksika	

(2 taškai)

- 22.4.** Brazilija ir Meksika, turėdamos tokį patį išteklių kiekį, augina datules ir kakavos pupeles. Brazilija turi absoliutųjį pranašumą abiejų prekių gamyboje, o santykinio pranašumo abiejų prekių gamyboje neturi nė viena šalis. Remdamiesi žiniomis ir pateikta informacija, paaiškinkite, kuri šalis ir kodėl turėtų eksportuoti datules, o kuri šalis ir kodėl turėtų eksportuoti kakavos pupeles.

Juodraštis

Paaiškinimas (datulių eksportas)

.....

.....

Paaiškinimas (kakavos pupelių eksportas)

.....

.....

(2 taškai)

- 23.** Lentelėje pateikti duomenys apie X šalies prekių gamybos kiekį, kuris kiekvienais metais yra toks pats, bei 2020 m. ir 2021 m. prekių kainas. X šalyje gaminamos tik lentelėje nurodytos prekės. Atlikite 23.1–23.8 užduotis.

Prekės	Kiekis (vnt.)	Prekės kaina 2020 m. (USD)	Prekės kaina 2021 m. (USD)
Maisto produktai	1 000	15	22
Batai	500	45	52
Povandeninių laivų sraigčiai	50	1 200	2 250
Žaislai	120	16	10

- 23.1.** Naudodamiesi lentelėje pateiktais duomenimis, apskaičiuokite X šalies vartotojo krepšelio vertę 2020 m. ir 2021 m. Atsakymų lape pateikite tik atsakymus.

Juodraštis

2020 m.

2021 m.

(2 taškai)

- 23.2.** Remdamiesi žiniomis, paaiškinkite, kas yra vartotojų kainų indeksas (VKI).

Juodraštis

.....

.....

.....

(1 taškas)

- 23.3.** X šalies 2020 m. VKI buvo 102,4, o 2021 m. VKI buvo 124. Remdamiesi žiniomis, apskaičiuokite infliacijos lygį 2021 m. Atsakymų lape pateikite tik atsakymą, suapvalintą iki dešimtųjų.

Juodraštis

.....

(1 taškas)

- 23.4.** Remdamiesi žiniomis, nurodykite gyventojų grupę, kurią labiausiai paveiks didelė infliacija. Pateikite vieną argumentą.

Juodraštis

Gyventojų grupė

Argumentas

.....

.....

.....

(2 taškai)

- 23.5.** Remdamiesi žiniomis, įvardykite vieną monetarinės politikos priemonę, kurią centrinis bankas galėtų taikyti, siekdamas mažinti infliaciją. Pateikite vieną argumentą.

Juodraštis

Monetarinės politikos priemonė

Argumentas

.....

.....

.....

(2 taškai)

- 23.6.** Lentelėje pateikti duomenys apie X šalies 2022 m. ir 2023 m. vartotojo krepšelio vertes. Remdamiesi žiniomis ir naudodamiesi lentelės duomenimis, apskaičiuokite 2022 m. ir 2023 m. vartotojų kainų indeksus. Baziniai metai 2022 m. Atsakymų lape pateikite atsakymus, suapvalintus iki šimtųjų.

Metai	Vartotojo krepšelio vertė (USD)	Vartotojų kainų indeksas (VKI)
2022	52 540	
2023	62 000	

Juodraštis

2022 m.

.....

2023 m.

.....

(2 taškai)

- 23.7.** X šalyje 2024 m. ekonomikos augimas sulėtėjo ir ėmė didėti nedarbas. Remdamiesi žiniomis, įvardykite, kaip vadinama ekonominė padėtis, kai vienu metu didėja nedarbas ir kyla infliacija.

Juodraštis

.....

(1 taškas)

- 23.8.** Remdamiesi žiniomis, įvardykite kreivę, kuri vaizduoja infliacijos ir nedarbo ryšį.

Juodraštis

.....

(1 taškas)

- 24.** Jonė planuoja išvykti metams studijuoti į Australiją, todėl ji ketina išsikeisti savo santaupas – 10 000 eurų (Eur) – į Australijos dolerius (AUD), kad galėtų padengti kelionės ir gyvenimo Australijoje išlaidas. Mergina jau kurį laiką stebi kintančius valiutų kursus ir svarsto, kada būtų tinkamiausia keisti eurus į Australijos dolerius. Šiuo metu 1 Eur = 1,60 AUD. Jonė baiminasi, kad per artimiausius mėnesius euras gali silpnėti Australijos dolerio atžvilgiu. Atlikite 24.1–24.5 užduotis.

- 24.1.** Remdamiesi pateikta informacija, apskaičiuokite, kiek Australijos dolerių ji gaus išsikeitusi 10 000 eurų santaupų, jei keitimo dieną 1 Eur = 1,60 AUD. Atsakymų lape pateikite tik atsakymą.

Juodraštis

(1 taškas)

- 24.2.** Po dviejų mėnesių valiutų rinkoje išaugus Australijos dolerių paklausai, valiutos kursas pasikeitė: 1 AUD = 0,67 Eur. Remdamiesi pateikta informacija, apskaičiuokite, kiek Australijos dolerių būtų gavusi Jonė, jeigu savo santaupas išsikeistų šiuo kursu. Atsakymų lape pateikite atsakymą, suapvalintą iki šimtųjų, tarpinių skaičiavimų rezultatų neapvalinkite¹⁰.

Juodraštis

(1 taškas)

- 24.3.** Remdamiesi žiniomis, nurodykite vieną teigiamą pasekmę Jonei, jeigu prieš keičiant santaupas į Australijos dolerius euras būtų sustiprėjęs Australijos dolerio atžvilgiu.

Juodraštis

(1 taškas)

- 24.4.** Lietuvos kosmetikos gamintojai iš Australijos importuoja stručių taukus. Remdamiesi žiniomis, nustatykite, kaip keisis importuojamų stručių taukų kaina, jei euras sustiprės Australijos dolerio atžvilgiu.

Juodraštis

(1 taškas)

- 24.5.** Remdamiesi žiniomis, nurodykite valiutos kursą, kuris priklausys nuo valiutų pasiūlos ir paklausos svyravimų.

Juodraštis

(1 taškas)

¹⁰ tarpinių skaičiavimų rezultatų neapvalinkite – nie zaokrąglaj wyników pośrednich – не округляйте результаты промежуточных вычислений – не округляйте результати проміжних розрахунків